

Het ontwerp van architect Peter Swinnen overspant de Floraliënhal.
 © TIM DIRVEN

Directeur Philippe Van Cauteren en architect Peter Swinnen dromen van een 'dubbelmuseum' van 20.000 m²

Verouderd S.M.A.K. lanceert toekomstplan

Het S.M.A.K. is qua huisvesting aan een forse upgrade toe. Budget daarvoor is er (nog) niet, een idee ligt wel al op tafel. Wie wil weten hoe dat museum van de toekomst er zou kunnen uitzien, kan vanaf deze week de maquette *Le Musée et son double* gaan bekijken.

PIETER DUMON

Te klein, slecht geacclimatiseerd en amper mogelijkheden om creatief om te springen met de werken in het depot. De pijnpunten van het huidige gebouw van het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst (S.M.A.K.) zijn al langer bekend. "Het S.M.A.K. ziet eruit als een museum", zegt directeur Philippe Van Cauteren. "Maar eigenlijk is het dat al een hele tijd niet meer. Het gebouw voldoet gewoon niet aan de minimale technische eisen die tegenwoordig bij een museum horen."

Voor de acclimatisatie vormt een probleem. Toen het museum eind jaren 1990 uit de grond werd gestampt, was een state-of-the-art airconditioningsysteem geen prioriteit. Maar de wereld van de actuele kunst is de voorbije twintig jaar in snel tempo veranderd. Een museumdirecteur die een paar stukken bij collega's wil lenen moet tegenwoordig een klimaatrapport kunnen voorleggen dat zwart op wit bewijst dat de temperatuur en luchtvochtigheid in de tentoonstellingsruimtes stabiel zijn.

Dat soort rapporten heeft Van Cauteren dus niet op zak. "Op termijn dreigt dat een bedreiging

voor de werking te worden", vertelt hij. "We hebben gelukkig een collectie waar behoorlijk wat gewilde stukken in zitten, wat ons toch wat onderhandelingsruimte geeft. Maar dat blijft niet duren." De klimaatproblemen in combinatie met een sowieso al te kleine oppervlakte deden Van Cauteren al langer besluiten dat het S.M.A.K. toe is aan een nieuw gebouw. Een conclusie die hij de voorbije jaren zo luid en duidelijk mogelijk met de buitenwereld deelde.

Toen Peter Swinnen met zijn architectenbureau Crit een nieuw ontwerp maakte voor het congrescentrum ICC, dat naast het SMAK ligt, leek het de voormalige bouwmeester dan ook logisch om tegelijk na te denken over de toekomst van dat museum. Zo ontstond een dialoog met S.M.A.K.-directeur Van Cauteren. Een jaar lang hadden beide heren het op geregelde tijdstippen over de noden en behoeftes van een hedendaags museum voor actuele kunst. Die gesprekken resulteerden in *Le musée et son double*, een ontwerp en bijbehorende maquette die tonen hoe het

'Dit is geen ontwerp dat te nemen of te laten is. We willen vooral het debat opstarten'

PHILIPPE VAN CAUTEREN
 DIRECTEUR S.M.A.K.

S.M.A.K. er in de toekomst uit zou kunnen zien.

Peter Swinnen voorziet een dubbel museumgebouw. Een kopgebouw, goed voor 10.000 vierkante meter, en een staartgebouw dat even groot is aan de andere kant van de Floraliënhal. Die gigantische hal wordt volledig onderkelderd, waarbij de zo gecreëerde ruimte dienst doet als depot en passage tussen beide museumgebouwen.

Het ingenieuze ontwerp lost alle problemen van het S.M.A.K. in één klap op. Met 20.000 vierkante meter oppervlakte krijgt het S.M.A.K. - nu goed voor 3.800 vierkante meter - een immense groeistuij. Dat maakt het mogelijk om in het ene gebouw de permanente collectie te laten zien, terwijl het andere voorbehouden is voor tijdelijke exposities. De ondergrondse depotruimte is de ideale plaats om museumstukken in perfecte omstandigheden te bewaren en te restaureren, en in het nieuwe gebouw zouden uiteraard ook de klimatologische omstandigheden geoptimaliseerd worden.

'MOMENTUM GRIJPEN'

Toch benadrukt zowel Swinnen als Van Cauteren de flexibiliteit van het ontwerp. "Dit is geen ontwerp dat te nemen of te laten is", legt Van Cauteren uit. "We willen vooral het debat opstarten over het nieuwe museum. En dat lukt nu eenmaal makkelijker als er al iets te zien is." Er kan en mag dus nog aan het ontwerp gesleuteld worden. Al is niet alles bespreekbaar. De locatie bijvoorbeeld. Een nieuw museum op een andere plaats ziet Van Cauteren niet meteen zitten. "Met het S.M.A.K.,

het MSK en het universiteitsmuseum GUM hebben we op wandelafstand van het station een museumcluster waar elke stad jaloers op is. Het zou jammer zijn dat op te geven."

Ook wat timing betreft is de onderhandelingsruimte beperkt. Tegen 2028 wil hij zijn intrek nemen in een nieuw museum dat dan meteen een extra troef kan zijn bij de poging van de stad Gent om in 2030 verkozen te worden tot Europese culturele hoofdstad. "Er beweegt op dit moment van alles op het gebied van culturele infrastructuur. De werken aan het Museum voor Schone Kunsten naderen hun einde, Brugge krijgt er met BRUSK een tentoonstellingshal bij. We moeten dit momentum grijpen."

Over het prijskaartje blijft Van Cauteren bewust vaag. "Het heeft geen zin om daar in deze fase, waarin nog volop aan het ontwerp gesleuteld kan worden, uitspraken over te doen. Trouwens, geld zou in dit geval geen probleem mogen zijn. Stel dat zo'n nieuw gebouw honderd miljoen kost. Als je dat over vijftig of zestig jaar bekijkt, is dat een peulschil. Zeker in verhouding met de return die zo'n gebouw met zich mee brengt."

De bal ligt nu dus in het kamp van het stadsbestuur. Schepen van Cultuur Sami Souguir (Open Vld): "In opdracht van de stad werden verschillende scenario's door een architectenteam onderzocht, waaronder het scenario van het S.M.A.K. De komende weken maken hun bevindingen voorwerp uit van verdere besluitvorming."

Le musée et son double is nu te zien in het S.M.A.K. in Gent.